

Yaz Ortasında Ölüm

Çeviri: H. Can Erkin

Yukio Mishima

8. BASKI

♥ can modern

YUKIO MIŞİMA
YAZ ORTASINDA
ÖLÜM

Can Modern

Yaz Ortasında Ölüm, Yukio Mişima

Japonca aslından çeviren: H. Can Erkin

Manatsu no Şi

İlk baskı (çeviriye kaynak alınan basım): Shinchōsha, 1970

© 1950, Yukio Mişima vârisleri

© 2011, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları The Wylie Agency (UK) Ltd. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2011

8. basım: Aralık 2022, İstanbul

Bu kitabın 8. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Emrah Serdan

Editör: Faruk Duman

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Alper Zeki

Baskı ve cilt: İMAK Basım Yayın Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi

Akçaburgaz Mah. 137. Sokak No: 12

Esenyurt, İstanbul

Sertifika No: 45523

ISBN 978-975-07-4177-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

YUKIO MIŞIMA
YAZ ORTASINDA
ÖLÜM

ÖYKÜ

Japonca aslından çeviren

H. Can Erkin

♥can

Bahar Karları / Bereket Denizi 1, 1992

Bahar Karları / Bereket Denizi 1, 1992

Kaçak Atlar / Bereket Denizi 2, 1993

Şafak Tapınağı / Bereket Denizi 3, 1994

Meleğin Çürüyüşü / Bereket Denizi 4, 1994

Bir Maskenin İtirafları / 2010

Denizini Yitiren Denizci / 2013

Dalgaların Sesi / 2014

Altın Köşk Tapınağı, 2017

Aşka Susamış, 2019

YUKİO MIŞİMA, asıl adı Hiraoka Kimitake. 1925 yılında doğdu. İlk hikâyelerini çocukken yazmaya başladı. Babasının ısrarıyla Tokyo Üniversitesi'nde Hukuk okudu. Mezun olduktan sonra girdiği memuriyette ancak bir yıl çalışabildi. İstifa etti, tüm zamanını yazmaya ayırdı. Mişima'nın kısa sürede uluslararası bir ün kazanmasını sağlayan *Bir Maskenin İtirafları*, 1948 yılında yayımlandı. Çok sayıda romanın, popüler dizi romanların, öykü kitaplarının, denemelerin ve edebiyat eleştirilerinin yanı sıra *kabuki* tiyatrosu ve geleneksel *no* oyunları için çağdaş metinler kaleme aldı. Çağdaş Japon edebiyatının en önemli yazarı olarak kabul edilen Mişima, 1970 yılında ününün ve prestijinin doruğundayken Henry Miller (*Reflections on the Death of Mishima*) ve Marguerite Yourcenar (*Mişima ya da Boşluk Algısı*) gibi yazarların kitaplarına konu olacak bir intiharla yaşamına son verdi.

H. CAN ERKİN, 1968 Çorum doğumlu. Çevirmen, öğretim üyesi. 1991 Ankara Üniversitesi DTCF Japon Dili ve Edebiyatı mezunu. 1996'da Hokkaido Üniversitesi'nde yüksek lisansını, 2001'de Ankara Üniversitesi'nde doktorasını tamamladı. Yamamoto Tsunetomo, Osamu Dazai, Kavabata Yasunari, Ryu Murakami, Haruki Murakami, Ryo Kuroki, Kenzaburo Oe, Kobo Abe gibi Japon edebiyatının önde gelen isimlerinin eserlerini dilimize kazandırdı.

İçindekiler

Sigara (Tabako)	11
Haruko	27
Sirk	69
Kanatlar	79
Sayfiye amları	93
Bulmaca	109
Yaz Ortasında Ölüm	131
Havai Fişekler	181
Asilzade	195
Üzümlü Ekmek	223
Yağmur Altında Fıskiye	241

SİGARA (TABAKO)

Koşuşturmaca içerisinde geçen gençlik yıllarımı bir türlü eğlenceli, güzel yıllar olarak anımsamayı beceremiyorum. “Her yere düşerken güneş ışıkları,” diyor Baudelaire, “tükendi gençliğim zifiri karanlık fırtınalarda.” Gençlik anıları tuhaf ölçüde trajedi haline getirilir. Neden büyümeye, o sürece ait anılar trajedi haline geliverir acaba? Bunu şu an bile anlayamıyorum. Kimse de anlayamaz herhalde. Yaşlılık yıllarındaki durgunlaşan bilgelikle, sonbahar bitimlerinde sık sık görülen o kuru aydınlığı yanında getirerek üzerimize dökülen güneş gibi, belki de aniden anlayıveririm. Yine de, anlamasına anlarım belki, ama o sırada bunun artık hiçbir önemi kalmamış olabilir.

Günler çözümsüzlükleriyle geçip gider. Böylesine can sıkıcılık gençlik çağlarında dayanılmaz olur. Evet doğrudur, gençlik çağlarında çocukluğun sinsiliği kaybolur, hatta bu artık kötü bir şeydir. O her şeyi en baştan düzeltmek niyetindedir. Fakat âlem bu çabayı her zamanki soğukluğuyla karşılar. Onun yelken açışını fark eden tek bir kişi bile olmaz. Ona gösterilen tavırlar genelde olması gerekenden farklı olur. Bazen yetişkinmiş, bazen de bir çocukmuş gibi davranırlar. Bunun nedeni onda özlü bir şeylerin yokluğundan mı kaynaklanır acaba? Hayır, sanırım gençlik çağlarında onda kolay kolay bulunamayacak

bir şeyler vardır ve o yalnızca bunun ne olduğunu adlandırmakta güçlük çeker. Bu, büyümedir. O nihayet adlandırmayı başarır. Başarı ona huzur verir, göğsünün gururla kabarmasını sağlar. Ancak, bir ad konulduğu anda o özlü şey, adlandırılmadığı zamankinden farklı bir şeye dönüşür. Üstelik bunun bile kendisi farkına varamaz. Yalnızca yetişkin olmuştur. Çocukluğun sınıksız mühürlenmiş bir sandığı vardır. Genç insan bir gayret o sandığı açmaya çalışır. Kapağı açtığında içinin boş olduğunu görür. Bunun üzerine anlar ki, hazine sandığı dedikleri, her zaman böylesine boştur. Sonrasında artık kendi yarılarını önemsemeye başlar. Ancak, sandık gerçekten de boş mudur acaba? Sandığı açtığı anda, göremediği çok önemli bir şey uçup gitmiş midir yoksa?

İşte bu şekilde, ben yetişkin olmayı bir tamamlama, bir mezuniyet olarak göremiyordum. Gençlik ebediyen sürmelidir ve gerçekte sürer de. Öyle olduğu halde onu nasıl küçük görebiliriz? Genç olduğumda ben önce dostluk dedikleri şeye inanmakta güçlük çektim. Arkadaşım diyebildiğim insanlar hep aptallardı ve onlara karşı sabır gösteremezdim. Okul... Bu aptal örgütlenme türü, bizi gündüzleri orada yaşamak, bize lütfedilen onlarca aynı sınıf öğrencisi içerisinde arkadaş seçmek zorunda bırakır. Bu çevresi çitlerle örülü dar alanda, aşağı yukarı aynı düzeyde erdem sahibi onlarca arkadaşımız, her yıl aynı defterle ders verip, ders kitabının bir yerine geldiğinde her yıl aynı espriyi yapan hocalar (B şubesindeki bir arkadaşımınla önceden anlaşmış, bir kimya hocasının o espirisini dersin hangi dakikasında yaptığını hesaplamıştık; bizim şubede 25. dakikada yapmıştı, B şubesinde ise 11.35'te, yani ders başladıktan tam 25 dakika sonra). Böyle bir ortamda ne öğrenebilirim ki? Üstelik yetişkinler bu çitin içerisinde güzel şeyler öğrenmemizi emrederler. O zorlamayla bizler simyacılar gibi yaşamayı öğ-

reniriz. En iyi simyacı “üstün başarılı öğrenci” diye adlandırılır. O, kurşunu kullanarak uyduruk bir maden yapar, siparişi verene altın diye yutturur, sonra kendisi de o madenin altın olduğuna inanmaya başlar. Üstün başarılı öğrenci en olgun simyacıdır.

Ben, dostum diyebildiğim dostlarımla bana olan sevgisini erittim. Onların yaptıklarının tersini ama hep tersini yaptım. Ortaokula girer girmez hemen herkesin başladığı, spor dedikleri şeyler bende yalnızca tiksinti uyandırdı. Üst sınıflar beni o spor takımlarından birine sokabilmek için dövmeyle bile kalktılar. Onların kalın kollarına bakmaya çekine çekine yalan söyledim. “Ben... eee... şeyy... Bronşitim var benim... şeyy... Kalbim de zayıftır, arada sırada düşüp bayılıveririm.” Okul şapkalarını yarıya kadar tersyüz ederek kafalarına yanlamasına geçirmiş üst sınıflar “Hıh,” diye yanıtladılar. “Şu solgun suratınla uzun yaşamazsın zaten. Hazır mısın buna? Şu an ölsem hiçbir şey öğrenmeden ölmüş olursun. Hem de eğlenceli hiçbir şey.” Çevremdeki sınıf arkadaşlarım hep bir ağızdan pis pis gülüştüler. Ben sessizce üst sınıftakilerin kalın kollarına bakıyordum. O andan itibaren kadınsı zayıflık, bende içten içe çirkinlik hissi uyandırmaya başladı.

Soylular sınıfı okulunun o baştan çıkarıcı havasına, başkalarına anlatılması güç tuhaf atmosferine her şeyimle karşı çıkarken bir yandan da o mekânın derinliklerinde gizli şeylere hayrandım. Arkadaşlarım çoğunlukla, sıradan insanların arasına konulacak olsalar abartılı ve gölgelerle örtülü suratlarıyla hemen dikkat çekecek insanlardı. Kitap falan okumaz, cehalet timsali olarak dolaşırlardı. Trajedi onların ilgisini çekmezdi. Küçüklüklerinden beri acı ve coşku gibi yelpazenin uç kısımlarında yer alan duygulardan kaçınmakta ustalaşmışlardı. Başka çareleri kalmayıp da acıyı yaşadıklarında, her şeyi olurlarına bırakma huylarıyla hemen üstesinden gelir, o acıyla hiç

ilişkileri olmamış gibi yaşamayı becerirlerdi. Zaten öyle insanların, güç ya da zorbalıkla değil, uyuşturucu etkisi yapan olurlarına bırakma yoluyla birçok insanı kendilerine itaat ettirtmeyi başarmış insanların çocuklarıydılar.

Okulu çevreleyen engebeli ormanda dolaşmayı se-verdim. Okul binası tepedeydi, çevresindeki yamaçlarsa tamamen ormanla kaplıydı. Ormanın içerisinde bağırsak gibi dolambaçlı ve kaygan onlarca patika vardı. Dağınık halde puslu bataklıklar vardı. Ormandan süzülen suların mavi gökyüzü arzusuyla toplandığı ve sonra da yeraltına süzülüp gittiği bu yerlerdeki ağır kurşuni birikintiler hiç kımıldamamış gibi görünse de, dikkatlice bakıldığında usul usul daireler çizerek aşağıya süzülmesi belli olurdu. Birikintilerin o sessiz sedasız işleyişinde beni çeken bir şeyler vardı. Bataklık kıyısındaki kurumuş ağaçların köklerine yaslanmış, yüzeyinde düşen yaprakların salındığı o birikintilere bakar dururdum. Bazen ormanın derinliklerinden balta sesleri gelirdi. Sonbaharın huzursuz gökyüzü arada sırada güzel bir gölü andırır, parıldayan bulutların arasından ışık huzmeleri yere süzülürken sanki o balta seslerini onlar çıkartıyormuş gibi bir hisse kapılırdım. Bulanık birikintilerin üzerinde yalnızca ışığın vurduğu yerler altın rengine bürünür, berraklığa kavuşurdu. Tam o kısmın ortasında güzel bir yaprağın, birikintide yaşayan hantal bir canlı gibi yavaşça salınarak suya batışını izlediğimde her geçen an nedensiz bir mutluluk hissetmiştim. Sanki sürekli bütünleşmeyi arzuladığım, bir sürü şey tarafından sürekli engellenen, önceki yaşamımdan bana doğru akan özlem duyduğum büyük dinginliğe kavuşmuş gibi hissetmiştim kendimi.

Sonra bataklık kıyısından ormanın derinliklerindeki anıtmezar gibi duran yuvarlak tepeye doğru ilerledim. Bir an çıvgınların hıştırtısını duydum. Ağaçların arasında kalan küçük otlukta yatan öğrenciler doğrulmuş bana

bakıyordu. O iki üst sınıf öğrencisini tanımıyordum. Kesinlikle öğretmenlerden kaçarak, bize yasak olan sigaralarını içmek için oraya gelmişlerdi. Biri bana kesik bir bakış fırlattıktan sonra avucunun içine gizlediği sigarayı hemen ağzına götürdüyse de, diğeri dilini şaklatarak arkasına gizlediği eline göz attı. “Ne o? Söndürdün mü? Seni beceriksiz,” diye, bana hiç aldırış etmediğini göstermek için mahsus güldü ama gülerken henüz tam olarak alışmadığı sigara yüzünden öksürüğe tutuldu. Alay edilen öğrenci kulaklarının çevresi kızarmış halde, az önce yaktığı sigarayı iyice ezerken aniden başını kaldırıp bana bakarak, “Baksana sen!” dedi. “Buraya gelsene biraz!” Bakışlarımı yere indirdim; oradan geçip gidebileceğim halde, oracıkta tavşan gibi kalakalmıştım. “Efendim?” diye yanıtladıysam da, verdiğim yanıtın çocuksuluğuyla yüzüm kızarıverdi. Sonra çıvgınların üzerinden atlaya atlaya yanlarına gittim. “Otur bakalım.” “Peki,” derken oğlan yeni bir sigara çıkartıp yaktı. Ben oturunca da sigara paketini bana uzattı. Şaşırarak geri çevirdim.

“Çekinme. İç bakalım bir tane. Pastadan daha lezzetlidir.”

“İyi de...”

Oğlan bir sigara daha çıkartıp yaktıktan sonra, zorla elime tutuşturup “İçmezsen söner,” dedi. Ben de içtim. Az önceki birikintiyi andıran ateş kokusuyla beraber, bir an alev alev yanan bir ağaç hayali görüverdim... Anında öksürüğe boğuldum. İki oğlan birbirlerine bakarak keyifle gülüyorlardı. Aniden gözlerimi dolduran yaşlarla, onların keyifli gülüşlerinden eksik kalmayan bir mutluluk hissi yaşadım. Neden? Yapmacık bir gülümsemeyle devrilerek sırtüstü uzandım. Otlar ince ceketimin altından sırtıma batıyordu. İlk kez içtiğim sigarayı yukarı kaldırarak, gözlerimi yarı yarıya kısıp sigara dumanının öğleden sonrasının bulanık gökyüzüne doğru yükselişini izledim.

Duman zarif kıvrımlarla yükseliyordu. Bir an havada asılı kalıyor, ne yöne gideceğini şaşırılmış gibi oluyordu. Sanki uyanmadan hemen önceki rüya gibiydi; bir anlam kazanacakmış gibi olduğu anda dağılıp gidiyordu.

Tam da bu uyuşmuş ânımı bozacak şekilde, kulağımın dibinden gelen ses, “Adın ne senin?” diye sordu. Sigarayı veren oğlandı. Bir an kulaklarıma inanamadım. Benim bir süredir çatallaşmaya başlayan sesimle tıpatıp aynı sestti. “Nagasaki.” “Birinci sınıf mısınız?” “Evet.” “Hangi kulüptesin?” “Henüz hiçbirine girmedim...” “Hangisine gireceksin?” Son soru karşısında bir an tereddüt ettim. Sonra soğukkanlılığım oğlana sahte bir yanıt vermeme engel oldu. “Edebiyat kulübü,” dediğim anda, oğlan çılgınga yakın bir ses tonuyla “Edebiyat kulübü!” diye yineledi. “Öyle bir yere ne diye gireceksin? Sakın yapma. Orası veremlilerin girdiği yerdir. Vazgeç girmekten.” Anlamı belirsiz bir gülümsemeyle geçiştirerek, oğlanın afallayan yüzüne baktım. Bu da bana ayağa kalkma cesareti verdi. Kalkıp saatime baktım. Gözlerimi iyice kısıp saati iyice yaklaştırarak sanki göremiyormuşum gibi...

“Biraz işim var,” deyince bir süredir sessizce yatan diğer oğlan, “Öğretmenlere ispiyonlamaya gitmiyorsun umarım,” dedi, doğrularak. “Endişelenmeyin,” diye yanıtladım, hemşirelerin resmî ses tonunu andıran bir sesle. “Kırtasiyeciyeye gideceğim... Hoşça kalın.”

Arkamdan, “O tip bize sinirlendi de, onun için kalkıp gitti,” dendiğini hissederek biraz seri adımlarla yuvarlak tepeden aşağı inmeye başladım. Ses bana sigarayı veren oğlanın sesiydi. Nedense dönüp o diri sesin geldiği yöne bir kez daha bakmak istedim. Tam o sırada gittiğim yönde güzel bir kızılık gözüme ilişince bu isteğim silini-verdi. Fakat sanırım başka şeyler düşünerek yürüyordum. Bir de baktım o kızılığın bulunduğu yeri geçmiş-tim. Dönüp arkama baktım. Tek bir genç kiraz ağacının

yaprakları sonbahar etkisiyle kızıla dönüşmüştü. Bulutların arasından süzülen ışıklar, o kızılığın üzerine vurdukça yapay bir güzellik ortaya çıkıyordu. Yaprakların arasına sokulan sonbahar ışıkları, yeni parlatılmış bir kristalden geçip geliyormuş gibiydi. Yeniden arkama dönerek tekrar yürümeye başladım...

Eve döndüğüm andan itibaren pişmanlık içerisinde kıvrınmaya başladım. Hayır, suç korkusu demem daha doğru olur. Sigara hâlâ parmaklarımın arasındaymış gibi dehşete kapılıyordum. Fakat, masama oturup ders çalışmaya kalktığımda başka bir huzursuzluk içimi kaplayıverdi. Parmak uçlarımdaki sigara kokusu, *Binbir Gece Masalları*'nda karısı tarafından parmağı kesilen adamın etinden çıkan yağ kokusu gibi, ne kadar silersem sileyim çıkmak bilmiyordu. Herhalde artık o kokunun sıkıntısını sürekli yaşayacaktım. Bezle sarıp eldiven takarak gizleyebildiğimi sandığım halde, trende insanların hemen kokuyu alıp bana bir suçluymuşum gibi baktıkları zaman, o kokunun vücudumu sarmaladığını ve asla gizleyemeyeceğimi anladığımda yaşayacağım sıkıntı nasıl bir şey olacaktı acaba? O akşam yemekte, babamın yüzüne doğru dürüst bakamadım. "Kei, çorbayı döküyorsun," diye büyükannemin her kaşıқта tekrar tekrar uyarmasını duyar gibi oluyordum. Gençliğinde hizmetçinin hırsızlığını yakalamış olmakla ünlü büyükannem, kesinlikle benim sigara içtiğimi de anlamış olmalıydı. Bu düşünce tek başına taşıyamayacağım kadar korku verdiğinden, büyükannemden babama söylememesini istemek için yemekten sonra odasına uğradım. "Oo, Kei. Buraya pek gelmezdin," diyen büyükannem, bana konuşma fırsatı tanımadan pasta çıkartıp çay koymaya girişti. Sonra da zorla "Köprüde Benkei" türküsünü öğretti. Her şeyi anladığından iyice kuşkulananmaya başlamıştım.

Ertesi gün okula gittiğimde her şeye o âna kadar ol-

duğundan farklı gözlerle bakıyormuşum gibi bir hisse kapıldım. Bu değişimin bir nedeni olmalıydı. O bir dal sigaradan başka bir şey gelmiyordu aklıma. Üst sınıfların arasına karışarak kızlardan başka bir şey konuşmayan sınıf arkadaşlarıma karşı takındığım aşağılayıcı tavrın benim ezikliğimden başka bir şey olmadığını farkına vardım. Çünkü onlara karşı ilgisizliğim günden güne tepkiye dönüşmüş olmalıydı. Eğer onlar, “Ne o Nagasaki? Çok büyük bir adammış gibi şarkı (onlar şiir sözcüğünü bilmez, şiire, haikuya, her şeye şarkı derlerdi) yazıyorsun ama hiç sigara içtin mi?” diyecek olurlarsa, o âna kadar olduğu gibi yanıt vermeyerek geçiştirmek yerine, “Eh, sigara içtim elbette,” diyebilecektim. Fakat yine de, önceki akşam yaşadığım suç korkusu, bendeki değişimle tezat oluşturmak bir yana, o değişimi içten içe körüklüyor gibiydi. Daha rahat hareket eder hale gelmiştim. Fen bilimleri dersindeki sıra kapmaca da (bu yarış en ön sırayı değil, en arkadaki sıralardan yer kapmak için yapardık), her zaman sonradan sakince giderek boş bulduğum yere oturduğum halde, sabah töreninden sonra telaşla koşuşturan T.yi görür görmez peşine düşüp herkesten önce sınıfa koştum. Her zaman ikinci iyi yere (derste uyunsa bile hocanın fark etmediği yere) oturan K. oraya çoktan oturduğumu görünce, “Oo, Nagasaki, ben olsam oraya oturmazdım. Hoca en çok orada oturanı kaldırıyor. Çok hazırlıklı gelmiş olmalısın. Ders çalışanın hali başka oluyor,” diye hayıflandı. Sonra herkes “tek hevesi gaz maskesi” diye üst sınıfların taktığı lakabını söyleyerek dalga geçince K. sinirlenip en ön sıraya, hocanın tam karşısına oturuverdi. O ders saatinde hoca K.yi iyice hırpaladı; sınıftakilerin keyfine diyecek yoktu.

Öğle tatilinde hiç alışkanlığım olmadığı halde, basketbol oynayanlara katıldım. Fakat öylesine beceriksizdim ki hemen bekleyenlerden biriyle değıştiriverdiler

beni. İnsanların samimiyetini kazanmaya çalışırken farklı hissediyordum kendimi. Basketbolculardan ayrılarak okul binasının arkasındaki çiçekliğe gittim. Çiçeklerin çoğu mevsimlerini kapatmıştı. Geriye yalnızca kasımpatı kalmıştı. Onun yaprakları da sarıya çalmaya başlamış, çiçekler gövdenin üzerinde tüm canlılığıyla açmıştı. O gereksiz ölçüde büyümüş çiçeğe baktıkça narin, dikine çizgilerle kaplı sarı saksı olduğundan daha büyükmüş, karşıma devasa bir kasımpatı çıkmış gibi gelmeye başlamıştı. Çevreden öğle güneşinden kaçan böceklerin sesleri geliyordu. Uzunca bir süre çömelerek kaldığımdan, ayağa kalktığımda gözlerimin önü kararıverdi. Sonra da kendimi öylesine kaptırarak kasımpatıya baktım diye, içimi bir utanç duygusu kaplayıverdi. Ormanda dolaşırken bile tek bir şeye nadiren takılıp kalırdım ve özellikle kasımpatıya baktığım sürede başka bir manzarayı izlediğim anlardan farklı olarak utanç hissetmiş olmalıyım. Hızlı adımlarla okul binasına dönerken birbirine karışmış ağaçların arasından yine o sonbahar güneşi altında ışıltılar saçan birikintiyi gördüm. Balta seslerini, parlak bulutların arasından süzülen ışık huzmelerini anımsadım. Aynı anda o oğlanın duru sesi de kulaklarımda yankılanır gibi oldu. O an, aşırı keskin ama insanı bunaltacak ölçüde sakin bir his göğsümü kaplayıverdi. Bunun nedeninin oğlanın sesi olup olmadığını kestiremiyordum. Birikintinin kenarında bulutların arasından süzülen ışıklara baktığımda, önceki yaşamımdan akıp gelen, özlemini çektiğim dinginliğe kavuştuğumu düşünerek, yaşadığım hisse ayırt edilemeyecek ölçüde benziyordu.

Fakat gün geçtikçe bir türlü benimseyemediğim edepsizlikten, pişmanlıktan ve korkudan uzaklaştıkça uzaklaştım. Unutmadığım tek şey sigaranın kokusuydu. Alışabileceğimi sandığım o koku eskiden olduğundan daha da keskinleşmişti; babam puro içerken yanında oturduğumda

bazen keyif alıyor, bazense kusacak gibi oluyordum. Sakin, hareketsiz şeylere olan tutkum müthiş bir hızla şimdiye kadar aşağıladığım gürültülü, kımıl kımıl şeylere doğru akmaya başlıyordu.

Büyükannem, annem ve babamla birlikte şehirdeki kalabalık bir restorana gittikten sonra dönüşte, artık pek yürüyemeyen büyükannem için arabayı biraz yoldan dolaştırarak sonbahar akşamının aydınlık şehrinde arabayla gezmeye karar vermiştik. Büyükler arkaya oturmuş, bense muavin koltuğuna oturmuş etrafa bakınıyordum ama şehir bana hiç o akşamki kadar güzel gelmemişti. Kırmızının farklı tonlarındaki renkleriyle titreşen neon ışıkları, aşırı aydınlık ve özensizce yapılmış pencereler elbette tek başlarına güzel şeyler değillerdi ama bir araya gelerek bir düzene kavuştuklarında, sönmek bilmeksizin gökyüzünde asılı kalan hafif titreşen havai fişek ışığı gibi bir hal alıyorlardı. Okulda öğrendiğim “rüyalar sapağı” ifadesini anımsadım. Bu bir rüyadan ibaretti. Orada yaşayanlar farkına bile varmadan şehir sürekli başka bir şeye dönüşüp duruyordu. O anki şehir ertesi günkü şehir değildi. Ertesi günkü şehir de, bir sonraki günkü şehir olmayacaktı... Tam bunları düşünürken vapur şekilli güzel bir binaya gözüm takıldı. O bina diğerlerinden farklı olarak parlak ışıklar yerine duman içerisinde kalmış gibi lacivert ışıklar içerisinde kalmış beyaz bir binaydı. Tam o binaya bakarken, sessiz bir gölge yükselecek, sanki su üzerinde salınıyormuş gibi, o bina usul usul titremeye başladı. Şaşırarak yüzümü pencerenin camına yapıştırıverdim. “Kei, Ginza semti çok hoşuna gitti herhalde,” dedi, o âna kadar sesini çıkartmadan duran annem, yüksek perdeden gülerek. Büyükannem de gülerek, “Ginza semti bu kadar hoşuna gittiyse, ileride çekeceğimiz var senden,” dedi. Babamsa ağzında purosunu, burnundan gülmekle yetinmişti. Yanıtlamaksızın biraz kasılısam

da, pencereden fener ışıklarını izlemeyi sürdürdüm. Derken, araba keskin bir virajda sağa doğru döndü. Oralar şehrin karanlık bölgeleriydi. Oradan ayrılmanın üzüntüsüyle, arabanın tavanına baktım, sanki bakışlarım kaplamanın arkasına ulaşacakmış gibi. Yüksek binaların üzerinde taç gibi duran ışıklar hâlâ görünüyordu. O ışıklar da kaybolup giden ay gibi çatıların arkasında gizleniverdikten sonra, gökyüzünün gün ağarmadan hemen önceki halini andırmaya devam etti.

Kış gelmek üzereydi. Bir gün okul bittikten sonra, Japonca dersinin serbest araştırma ödevini yapmak için, üyelerinden anahtarını alarak tozla kaplı Edebiyat Kulübü odasına girdim. Kitaplıktan indirdiğim ayrıntılı büyük edebiyat sözlüğünü, o tozlarla kaplanmış ağır kitabı dizlerimin üzerine koyarak okumaya başlayınca kaldırıp tekrar yerine koymaya üşenip bana lazım olmayan yerlere varana kadar okudum. Zamanı anımsadığımda akşam güneşi bir su tabakasının içerisinden geçerek geliyormuş gibi zayıflamıştı. Telaşla kitabı yerine bırakarak odadan çıktım. Koridora çıktığımda neşeli gülüşmeler ve gürültülü ayak sesleriyle bana doğru gelen birilerini gördüm. Güneş arkalarından geldiğinden tam olarak anlayamadım ama *rugby* kulübü üyesi üst sınıf öğrencileriydi bunlar. Başımı eğerek selamladım. Bunun üzerine içlerinden biri güçlü elini omzuma koyarak, “Sen Nagasaki değil misin?” diye sordu. Kesinlikle, kulaklarımdan hiç çıkmayan o diri, tok sestti. Heyecandan ağlamaklı gözlerle başımı kaldırıp yüzüne baktım.

“Evet, benim,” deyince yanındakiler, “Oo, yeni çömez mi?” “Harika!” “İmura bu kaçınıcı?” diye uğuldamaya başladılar. O İmura yanındakilerin övgüsüne kapılarak elini omzuma dolayıp, “Nagasaki. Bizim odaya gelsene,”

dedi, *rugby* kulübünün odasına doğru yürümeye başladık. Üst sınıflar iyice uğuldamaya başlamıştı; İmura ve ben neredeyse arkamızdan itilerek odaya doğru ilerledik. Oda adım atılmayacak ölçüde dağınıktı. İlk dikkat çeken şey, insanın burnunu sızlatan o biraz da çekici kokuydu. Judo kulübünün odasından farklı, çok daha melankolik, keder yüklü olduğunu söyleyebileceğim, aşırı keskin ve kolaylıkla uzaklaşamayacak bir kokuydu. Sigara içtikten sonra sürekli sıkıntı çekmeme neden olan o gerçek kokudan ziyade, hayalimde canlandırdığım kokuya tıpatıp uyuyordu. Beni her an dağılacakmış gibi gözükken masanın başındaki her an dağılacakmış gibi gözükken sandalyeye oturttular. İmura da yanıma oturdu. Onun oturduğu sandalye benim oturduğumdan çok daha sağlamış gibi duruyordu ama onun en ufak hareketiyle gıcırtilar çıkartıyordu. O sesleri duydukça yanımda oturan kişinin ağırlığını rahatlıkla hissedebiliyordum. İmura soğuk havayla tezat oluşturan dizlerini açıkta bırakan formasıyla oturuvermişti, yüzü ve göğsüne yapışan henüz kurumamış ter damlaları ışıltılar saçıyordu. Herkes İmura ve benim hakkımda bir şeyler söylüyordu. İmura ise sigarasını tüttürerek diğerlerinin söylediklerini keyifle dinliyordu. Sanki ben artık orada değilmişim gibi bir tavrı vardı. Ondaki başka sigara içen yoktu. Bense arada sırada İmura'nın kalın koluna kesik bakışlar fırlatarak, diğerlerinin lafları karşısında hiç önemli değilmiş gibi davranmaya çalışıyordum. Nasıl olup da o kadar yüksek perdeden gülebildiğime kendim de şaşmış haldeydim.

Diğer oğlanlar benimle dalga geçmekten bıkınca İmura o gün yaptıkları antrenmanda dikkat edilmesi gereken noktaları anlatmaya başladı. Diğerlerinin yüzünde yine gençliklerinden kaynaklanan ciddi ifadeler oluşmuştu. Bense gözlerimi kapatmış İmura'nın sesini dinliyordum. Gözlerimi açtığımda kalın parmak uçlarının ara-

sında kısılıp giden sigaraya baktım. Bir an nefesim kesilecekmış gibi oldu.

“İmura!” diye seslenince bir anda bütün bakışlar üzerimde çivileniverdi. Tüm gücümü harcıyordum. “Bir sigara verir misin?” Odadakiler hep bir ağızdan gülüştüler. Aralarında henüz sigara içmeye başlamamış olanlar çoğunlukta idi. “Bravo!” “Bu oğlanda iş var! Ne de olsa İmura’nın çömezi!” İmura’nın koyu, yay şekilli kaşları bir an şeklini kaybediverdi. Fakat çok doğal bir şeymiş gibi sigara kutusundan bir dal çıkartıp, “İçebileceksin mi?” diyerek bana uzattı. Tam olarak sözcüklere dökmem kolay değil ama o an benim İmura’dan beklediğim yanıt tamamen farklıydı ve o tek doğru yanıt için her şeyimi ortaya koyuverdiğimi sanıyordum. O anormal kararlılığım, içimde bu kararlılığımı tetikleyen gerilim, tamamen beklentimden doğmuştu. Sanıyorum yalnızca o yanıt sayesinde o andan sonraki yaşantımla ilgili kararımı belirleme telaşına kapılmamın bile büyük bir anlamı vardı. Ancak, artık o noktaya dönmeye gücüm kalmamıştı. Dil ile anlaşılmadığından, derdini anlatmak için sürekli sahibinin gözlerine bakan bir koyun gibi dalgın gözlerle İmura’ya baktım... Her şeyden kaçmak istiyordum.

Fakat artık içmekten başka çarem yoktu. Boğulacak gibi oldum. Yaşla dolan gözlerimi kırpıştıtarak, içimde yükselen kusma hissini bastırarak içtim. Ensem sanki soğuk bir şey bastırılıyordu ve gözyaşlarımın ardından gördüğüm odayı anormal ışıltılar kaplamış, gülen oğlanların yüzleri Goya tablolarındaki tuhaf insanları andırmaya başlamıştı. Gülüşmelerde az önceki neşe yoktu. Gülüşme dalgası dindiğinde iç dünyalarının derinliklerinde yatan acımasız bir duygu onları korkutmaya başlamış gibiydi. Kış gecelerinde suyun yüzeyini kaplayıveren ince buz tabakaları gibi, çevremdeki insanların kendi hallerine dönerek bana bakmaya başladıklarını hissedebiliyordum.

Arkalardan biri, “Bırak artık, yapma,” diyordu. O an ilk kez gözyaşı perdesinin ardından İmura’ya baktım.

İmura mahsus benden tarafa bakmıyordu. Dengesiz bir oturuşla dirseğini masaya dayamış, sandalyesine yarım oturmuştu. Yüzünde zorlama bir gülümseme oluşmuş, masanın üzerinde sabit bir noktaya bakışlarını ayırmadan bakıyordu. O halini görür görmez acı yüklü bir sevinç dalgasının içimi kapladığını hissettim. Kırılmıştı. Sevinçim de o yüzdendi. Dahası böylesine trajik, altüst edici bir şekilde ortaya çıkan, ortaya çıktığı anda da anlamsızlaşveren o tuhaf duygudaşıktan kaynaklanan bir sevinçti.

Aniden, İmura dönüp bana baktı. Yüzünde buz kesmiş bir gülümseme vardı. Bir şey yapacağını anladığım halde, ben hiç kımlıdayamadan elini uzatıp parmakları-
mın arasındaki sigarayı yakalayiverdi. “Bırak artık. Zorla-
ma kendini.” Güçlü parmaklarıyla sigarayı masanın bı-
çakla yontulduğu belli olan kenarına bastırırken, “Hava
kararıyor, evine dönmen gerekmez mi?” dedi.

Ayağa kalkarken odadakiler bana bakarak, “Tek başı-
na dönebilecek misin? Hey, İmura. Evine bırak çocuğu,”
dediler ama tamamen laf olsun diye konuşuyorlardı. Ol-
mayacak bir yöne selam verip odadan çıktım. Loş ışıkla-
rın altında koridorda ilerlerken eve kadarki yürüyüşüm
sanki çok uzun bir yolculuk olacakmış hissine kapıldım.

O gece uyuyamayıp da yatağımın içinde dönüp du-
rurken o yaşımda düşünebileceğim her şeyi düşündüm.
O mağrur halim nereye gitmişti acaba? Hep kendimden
başka bir şey haline gelmemek için çabalamamış mıy-
dım? Artık, içimde kendimden başka bir şey olma isteği
güçlenmiyor muydu? Bir bakışta çirkin olduğunu dü-
şündüklerim, güzelliklere dönüşüyor gibiydi. Çocuk ol-
manın lanetlenmişliğini ilk kez öylesine hissediyordum.

... O gece geç saatlerde, evet, uzaklarda bir yerde yangın çıktığını anımsıyorum. Uyku tutmamış haldeyken, itfaiyecilerin sesleri çok yakından gelince yatağımdan fırlayıp panjurları atımd. Fakat yangın şehrin uzak bir yerinde çıkmıştı. İtfaiyecilerin sesleri çok yakındaymış gibi geliyordu ama alev parçacıklarını göğe püskürten yangın tuhaf bir şekilde durgun görünüyordu. Alevler gitgide yatıştı. O manzaraya bakınca aniden uykuyu anımsadım ve panjurları sımsıkı kapatır kapatmaz yatağıma dönüp uykuya daldım...

Ancak hatırladıklarımın bu kısmının ne kadar doğru olduğunu bilemiyorum. Belki de, o gece rüyamda yangın çıktığını görmüşümdür.

1946

Çocukluğun sımsıkı mühürlenmiş bir sandığı vardır. Genç insan bir gayret o sandığı açmaya çalışır. Kapağı açtığı anda içinin boş olduğunu görür. Bunun üzerine anlar ki, hazine sandığı dedikleri, her zaman böylesine boştur. Sonrasında artık kendi yargılarını önemsemeye başlar. Ancak sandık gerçekten de boş mudur acaba? Sandığı açtığı anda, göremediği çok önemli bir şey uçup gitmiş midir yoksa?

Romanlarıyla modern Japon edebiyatını şekillendiren Yukio Mişima, ülkesinde aynı zamanda bir öykü ustası olarak da bilinir. 1952 tarihli bu derleme, yazarın uzun eserlerinde resmettiği sahneleri aratmayan on bir minyatürü içeriyor. Kını, cinneti, sapkınlığı, çaresizliği ve erotizmi kendine ve kültürüne özgü bir dinginlik ve durulukla betimlerken, zengin tasvirleriyle gelenekten kopamamış bir Japonya panoraması yaratıyor.

Yaz Ortasında Ölüm, hırçın bir kalemden, içinde kaybolacağınız renge-renk çeşitlemeler.

"Japonya'nın Hemingway'i."
Life

#japonedebiyatı #netnet #şiddet #gelenek #aile #yaşamı #ölüm

Kapak fotoğrafı: Haruki Murakami

 can

canyayinlari.com | [f](#) | [i](#) | [w](#) | [t](#) canyayinlari

byku

ISSN 576-116-07-4177-1

9 789750 741777